

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	30437 Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

02.02.2024 р.

Справа № 0686(П)/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Сминтина Олена Валентинівна – головуєчий,

Афанасьєва Людмила Василівна,

Філоненко Наталія Георгіївна,

Філатова Оксана Степанівна,

Федик Тамара Олександрівна,

Соколовський Олег Леонідович,

Кравченко Олександр Васильович,

Корновенко Сергій Валерійович,

Гудманян Артур Грантович,

Виткалов Сергій Володимирович,

Бутченко Тарас Іванович,

Бондаренко Олександр Сергійович,

Луцак Світлана Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Гожик А.П. – представник ЗВО,

Сергійчук Володимир Іванович – гарант ОП,

Фесенко Лідія Сергіївна – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30437
Назва ОП	Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 13, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Аналіз змісту відомостей СО ОП, звіту ЕГ, інформації, розміщеної на офіційному сайті ЗВО, є підставою для визнання оригінальності ОП.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

ГЕР погоджується зі звітом та рекомендаціями ЕГ за підкритерієм 1.2.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

У звіті ЕГ належно обґрунтовано висновки за цим підкритерієм.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Подана у звіті ЕГ інформація за підкритерієм 1.4 є достовірною.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

У звіті ЕГ висновки щодо вимог підкритерію є достовірними.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Аргументація ЕГ стосовно цього підкритерію є достатня. ГЕР звертає увагу на відсутність в ОП ОК з української мови. Це не корелюється з ЗУ "Про освіту" (ст.7 п. 2), ЗУ "Про вищу освіту"(ст. 48), ЗУ "Про забезпечення функціонування української мови" (ст. 21 п. 2, ст. 22,), Стратегією популяризації української мови до 2030 р. "Сильна мова - успішна держава", схваленою розпорядженням КМУ від 17.07.2019. № 596. Окрім того, ЗК 4 ОП передбачено "здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово", однак відповідні ОК для забезпечення ЗК 4 в ОП відсутні. Водночас ГЕР звертає увагу на відсутність в ОП ОК що стосуються практик з додаткової іноземної мови.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

У звіті ЕГ логічні умовиводи щодо 2.3 правильні.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

У звіті ЕГ наведено обґрунтовані судження стосовно підкритерію 2.4.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Підкритерій 2.5 детально проаналізовано у звіті ЕГ. Водночас ГЕР висловлює рекомендацію розробити відповідну анкету і проводити системне анкетування і здобувачів, і стейкхолдерів за результатами практики, результати якого брати до уваги під час оновлення ОП. ГЕР звертає увагу на те, що П. 4 ОП (придатність випускників до працевлаштування) визначено такі види "діяльності випускника: ... викладач...". Водночас в ОП не передбачено ОК психолого-педагогічного змісту, відповідної практики.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

У звіті ЕГ висновки щодо вимог підкритерію достовірні.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

ГЕР підтримує обґрунтовану позицію ЕГ щодо того, що «додавання до професії «стажист-дослідник» саме історії ... є неправомірним». ГЕР рекомендує навести додаткову аргументацію щодо поняття "фахівець з питань діаспори".

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Висновки ЕГ за підкритерієм 2.8 є обґрунтованими. ГЕР з ними погоджується.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка відсутня.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Аналіз офіційних інформаційних ресурсів ЗВО, зокрема, стосовно вступної кампанії, дає підстави ГЕР дійти до висновку про відповідність інформаційного забезпечення щодо Правил прийому та інших компонентів вступної кампанії нормам. У звіті ЕГ інформація про цей підкритерій є достовірною.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

У звіті ЕГ аргументація з приводу цього підкритерію є переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, у звіті ЕГ проаналізовано. Про це свідчить аналіз змісту відповідної нормативної бази, розміщеної на офіційному сайті ЗВО. Практики застосування правил і процедур, передбачених локальними нормативними актами, на ОП відсутні.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Як засвідчує зміст офіційних документів, розміщених на сайті ЗВО, відомостей СО ОП, звіту ЕГ, в ЗВО розроблено «Положення про валідацію і визнання результатів навчання у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти». Практики його реалізації відсутні. ГЕР погоджується з судженням ЕГ, «що не може бути «окремих результатів навчання», які будуть досягатись за рахунок інформальної чи неформальної освіти – всі ПРН повинні бути забезпечені обов'язковими ОК».

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

У звіті ЕГ висновки щодо вимог підкритерію є достовірними.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

У звіті ЕГ аргументація з приводу цього підкритерію є переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

У відомостях СО зафіксовано інформацію лише про одиничний випадок участі здобувача освіти за ОП у конференціях. У відомостях СО, у звіті ЕГ відсутня інформація про спільні публікації здобувачів із НПП, про участь здобувачів та НПП у держбюджетних темах, грантових програмах.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Висновки ЕГ щодо підкритерію 4.4 достовірні. Водночас ГЕР висловлює рекомендацію оновлення переліку літератури, що рекомендована у робочих програмах навчальних дисциплін. Це стосується, наприклад, таких обов'язкових компонентів, як ОК 1, ОК 2, ОК 8, ОК 9, ОК 23, ОК 24, ОК 31, ОК 33, ОК 37. Зокрема, в ОК 1 лише пп. 5, 6, 10 – основна література, що датована 2018 – 2020 рр. Решта позицій – література за 2004 – 2017 рр.; в ОК 2 лише пп. 7 – 9 – основна рекомендована література, що датована 2018 чи 2019 рр. Решта позицій – література за 2010 – 2011 рр.; в ОК 8 основна рекомендована література датована 1996 – 2012 рр.; в ОК 9 лише пп. 7, 9 – основна рекомендована література, що датована 2018 і 2020 рр. Решта позицій – література за 1997 – 2009 рр.; в ОК 24 лише п. 4 – основна рекомендована література за 2017 р. Решта позицій – література за 2001 – 2008 рр. тощо. Ні у відомостях СО ОП, ні у

звіті ЕГ не відображено, в який спосіб ураховано побажання стейкхолдерів під час оновлення ОП, не відображено долучення до обговорення ОП здобувачів, їх конкретні пропозиції щодо змін. ГЕР рекомендовано врахувати цей недолік під час чергового оновлення ОП.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

У звіті ЕГ аргументація з приводу підкритерію 4.5 є переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ. Інформація про практики міжнародної наукової співпраці, участь у міжнародних наукових проектах здобувачів за цією ОП відсутня.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

На підставі аналізу змісту відомостей СО ОП, звіту ЕГ, нормативної бази ЗВО, розміщеної на офіційному сайті закладу, є підстави для висновку про відповідність зазначеного підкритерію чинним вимогам до нього. Зокрема, розподіл оцінок здобувачів для їх навчальних досягнень є збалансованим. На практиці реалізуються різноманітні форми контролю: поточний, модульний, семестровий, підсумковий тощо. У звіті ЕГ аргументація стосовно цього підкритерію достатня. ГЕР висловлює рекомендацію під час оцінювання результатів навчання застосовувати тестування.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У звіті ЕГ аргументація з приводу цього підкритерію є переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Висновки ЕГ за підкритерієм 5.4 є обґрунтованими. ГЕР з ними погоджується. Водночас аналіз змісту відомостей СО, звіту ЕГ є достатньою підставою для таких рекомендації ГЕР: 1) запровадити системні заходи із популяризації культури академічної доброчесності за ОП «Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)» із залученням представників фахової спільноти, наприклад, УКРНОІВІ; 2) започаткувати практику перевірки курсових робіт здобувачів за ОП на предмет академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

ГЕР погоджується з висновками ЕГ щодо аналізу та оцінки підкритерію 6.1. Водночас ГЕР звертає увагу на часткову академічну кваліфікацію НПП, залучених до реалізації ОП. Зокрема, відповідно до Таблиці 2 «Зведена інформація про викладачів ОП», що міститься у відомостях СО, гарант програми, В.І. Сергійчук, за ОК «Світове українство (Українці в світі): історико-компаративний аналіз» відповідно до тематики курсу має лише 1 публікацію за 2020 р. (п. 12) та 1 підручник за 2021 р. («Нариси з історії України»); за ОК «Складові українського поступу: історія й перспективи» відповідно до тематики курсу має лише 1 підручник – вже згадані «Нариси з історії України»; за ОК «Національні меншини в Україні» за останні 5 років відсутні публікації за тематикою курсу; за ОК «Зарубіжне українознавство» відповідно до тематики курсу має лише 2 публікації, 1 з яких вже згадана в ОК Світове українство (Українці в світі): історико-компаративний аналіз», та 1 підручник – вже згадані в попередніх ОК «Нариси з історії України»; за ОК «Українська політична думка в середовищі української еміграції (1920 – 1930 рр.)» відповідно до тематики курсу відсутні публікації за останні 5 років, має 1 підручник – вже згадані в попередніх ОК «Нариси з історії України». У розробника ОП Ю.В. Латиша за ОК «Українська сучасна трудова міграція» за останні 5 років відсутні публікації за тематикою курсу, навчальні посібники/підручники; за ОК «Україна і українці в світових медіа» «зараховано» підручники та монографії не за тематикою курсу: «Вступ до університетських студій», «Професори Київського університету: короткий біографічний довідник» тощо. ГЕР просить пояснити ЗВО його позицію стосовно статті розробника ОП Ю.В. Латиша «Украинская историография перестройки», опублікованої у «Вестник Санкт-Петербургского университета. История. 2020. Т. 65. Вып. 3.», інформація про яку міститься на с. 6 ОП (https://drive.google.com/file/d/1mFF5_jrHF4uVR0a-fv64qc16FPmkbxcm/view). Станом на 2020 р. мала місце чинна нормативна база: Указ Президента України від 24.09.2014 № 744/2014; рішення Ради національної безпеки і оборони від 28.08.2014; доручення Кабінету Міністрів України від 27.02.2015 № 275/1/1-15 ДСК; Закон України «Про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією» від 06.12.2018 р. У В.А. Рубеля відсутні публікації за тематикою ОК «Історія Середньовічного Сходу» за останні 5 років. У С.В. Набоки відсутні публікації за тематикою ОК «Вступ до університетських студій». ГЕР просить пояснити ЗВО доцільність участі С.В. Набоки у написанні російськомовної «Истории Украины», видрукованої у 2021 р. в «ИПЦ Киевский университет», розділи якої «зараховані» для викладання зазначеного ОК.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

У звіті ЕГ аргументація стосовно підкритерію 6.2 є переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

У звіті ЕГ аргументація стосовно цього підкритерію достатня. ГЕР погоджується з аргументацією ЕГ. Водночас ГЕР звертає увагу на відсутність інформації у відомостях СО та звіті ЕГ про залучення роботодавців з освітньо-наукової сфери, натомість П. 4 ОП (придатність випускників до працевлаштування) визначено такі види "діяльності випускника: ... викладач...". ГЕР рекомендує розробити інструменти та механізми анонімного анкетування роботодавців на предмет надання ними рекомендацій щодо удосконалення ОП; запровадити практику оприлюднення рекомендацій роботодавців із зазначенням пропозиції, а також підстав схвалення/відхилення пропозицій роботодавців щодо удосконалення ОП; розширити коло роботодавців шляхом залучення до обговорення представників освітньо-наукових кіл.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

У звіті ЕГ подано об'єктивні дані щодо підкритерію 6.4. ГЕР погоджується з ними. ГЕР висловлює рекомендацію запровадження практики долучення як вітчизняних, так і закордонних професіоналів-практиків до формального освітнього процесу, а не лише до поодиноких випадків неформального викладання.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У звіті ЕГ аргументація стосовно цього підкритерію достатня.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У звіті ЕГ висновки щодо вимог підкритерію 6.6 є достовірними. ГЕР погоджується з рекомендацією ЕГ стосовно доцільності запровадження на постійній основі практики опитування студентів щодо викладання навчальних дисциплін.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ГЕР погоджується з висновком ЕГ.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

У звіті ЕГ аргументація стосовно підкритерію 7.2 достатня.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

У звіті ЕГ інформація про цей підкритерій є достовірною. ГЕР рекомендує ЗВО підтвердити відповідними гіперпосиланнями результати опитувань, наведені у звіті СО.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

ГЕР погоджується з висновком ЕГ.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У звіті ЕГ аргументація з приводу цього підкритерію переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У звіті ЕГ логічні умовиводи щодо цього підкритерію правильні.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

ГЕР погоджується з висновками, представленими у звіті ЕГ за цим підкритерієм.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

На підставі аналізу змісту відомостей СО, звіту ЕГ, є достатньо підстав констатувати, що здобувачі за ОП «Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)» не долучалися до обговорення проекту чинної ОП. В її обговоренні не брали участі й випускники ОП, про що зазначено у відомостях СО. ГЕР рекомендує залучати до обговорення ОП і здобувачів, і випускників ОП, проводити обговорення питань щодо удосконалення ОП щороку.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У звіті ЕГ аргументація стосовно підкритерію 8.3 є переконлива. ГЕР погоджується з висновками ЕГ. ГЕР рекомендує ЗВО документально підтвердити залучення роботодавців до внутрішнього забезпечення якості ОП; протоколювати такі зустрічі, інформацію про такі зустрічі розмішувати на офіційних сайтах кафедри, факультету.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

ГЕР погоджується з висновками ЕГ.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Висновки ЕН за підкритерієм 8.5 достовірні. ГЕР рекомендує ЗВО усунути розбіжності між декларованими закладом підходами і практикою реагування на потребу в оновленні ОП, її удосконалення.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

У звіті ЕГ наведено детальний аналіз підкритерію 8.6 і обґрунтовано «відхилення від пп. 2.11 Положення про систему забезпечення Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в частині дії 4 відповідності робочої програми вимогам ОП (частина завантажених до ІС робочих програм ОК, що пройшли схвалення та затвердження відповідними ланками, містять невідповідності ПРН та компетентностей до акредитованої ОП)».

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Подана у звіті ЕГ інформація за підкритерієм 8.7 є достовірною.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У звіті ЕГ висновки щодо вимог 9.1 підкритерію є достовірними.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Аргументація ЕГ у звіті стосовно підкритерію 9.2 достатня.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

У звіті ЕГ логічні умовиводи щодо підкритерію 9.3 правильні. Водночас ГЕР рекомендує ЗВО усунути розбіжності та неточності: 1) у відомостях СО (с. 4) зазначено хибну адресу кафедри історії світового українства - <http://ethnic-studies.knu.ua/>. Насправді це електронна адреса кафедри етнології та краєзнавства; 2) на сайті кафедри історії світового українства (електронна адреса: <http://www.history.univ.kiev.ua/educational-programs/ukrainians-in-world/>) міститься інформація про те, що "крім англійської, надається право на вибір вивчення ще однієї іноземної мови (німецька, польська)". Натомість у відомостях СО (с. 4) йдеться про "вивчення другої іноземної мови (іспанської, німецької)"; 3) існують 2 електронні сторінки кафедри, на яких розміщено різну інформацію: <https://sites.google.com/view/svitoveukrayinstvo/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%Bo-%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%Bo> і <http://www.history.univ.kiev.ua/educational-programs/ukrainians-in-world/>

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

ГЕР висловлює рекомендацію до наступного навчального року привести у відповідність ОП (Матриця та ПРН) та ПРН в описах РП навчальних дисциплін.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

ГЕР рекомендує запровадити ОК з української мови; ОК з практик із додаткової іноземної мови; ОК психолого-педагогічного змісту, відповідної практики.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

ГЕР висловлює рекомендацію започаткувати практики внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності здобувачів за ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

ГЕР висловлює рекомендацію оновлення переліку літератури, що рекомендована у робочих програмах навчальних дисциплін. Ні у відомостях СО ОП, ні у звіті ЕГ не відображено, в який спосіб ураховано побажання стейкхолдерів під час оновлення ОП, не відображено долучення до обговорення ОП здобувачів, їх конкретні пропозиції щодо змін. ГЕР рекомендовано врахувати цей недолік під час чергового оновлення ОП. ГЕР рекомендує започаткувати практики міжнародної наукової співпраці, участь у міжнародних наукових проєктах здобувачів за цією ОП впродовж наступного навчального року.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

ГЕР висловлює такі рекомендації: 1) під час оцінювання результатів навчання застосовувати тестування; 2) запровадити системні заходи із популяризації культури академічної доброчесності за ОП «Світове українство в цивілізаційному поступі (з поглибленим вивченням іноземних мов)» із залученням представників фахової спільноти,

наприклад, УКРНОІВІ; 3) започаткувати практику перевірки курсових робіт здобувачів за ОП на предмет академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

ГЕР просить ЗВО пояснити часткову академічну кваліфікацію НПП, залучених до реалізації ОП. Зокрема, відповідно до Таблиці 2 «Зведена інформація про викладачів ОП», що міститься у відомостях СО, гарант програми, В.І. Сергійчук, за ОК 28 відповідно до тематики курсу має лише 1 публікацію за 2020 р. (п. 12) та 1 підручник за 2021 р. («Нариси з історії України»); за ОК 27 - лише 1 вже згаданий підручник; за ОК 29 за останні 5 років відсутні публікації за тематикою курсу; за ОК 31 - лише 2 публікації, 1 з яких вже згадана в ОК28, та 1 вже згаданий підручник; за ОК 34 відсутні публікації за останні 5 років, має 1 вже згаданий підручник. У розробника ОП Ю.В. Латиша за ОК 32 за останні 5 років відсутні публікації за тематикою курсу, навчальні посібники/підручники; за ОК 33 «зараховано» підручники та монографії не за тематикою курсу: «Вступ до університетських студій», «Професори Київського університету: короткий біографічний довідник». У В.А. Рубеля відсутні публікації за тематикою ОК 18 тощо. ГЕР просить пояснити ЗВО його позицію стосовно статті розробника ОП Ю.В. Латиша «Украинская историография перестройки», опублікованої у «Вестник Санкт-Петербургского университета. История. 2020. Т. 65. Вып. 3.», інформація про яку міститься на с. 6 ОП (https://drive.google.com/file/d/1mFF5_jrHF4uVRoa-fv64qc16FPmkbxcst/view). ГЕР просить пояснити ЗВО доцільність участі С.В. Набоки у написанні російськомовної «Истории Украины», видрукованої у 2021 р. в «ИПЦ Киевский университет», розділи якої «зараховані» для викладання ОК 1. ГЕР рекомендує розробити інструменти та механізми анонімного анкетування роботодавців на предмет надання ними рекомендацій щодо удосконалення ОП; запровадити практику оприлюднення рекомендацій роботодавців із зазначенням пропозиції, а також підстав схвалення/відхилення пропозицій роботодавців щодо удосконалення ОП; розширити коло роботодавців шляхом залучення до обговорення представників освітньо-наукових кіл. ГЕР висловлює рекомендацію запровадження практики долучення як вітчизняних, так і закордонних професіоналів-практиків до формального освітнього процесу, а не лише до поодиноких випадків неформального викладання. ГЕР рекомендує запровадити на постійній основі практики опитування студентів щодо викладання навчальних дисциплін.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ГЕР рекомендує системно проводити опитування учасників освітнього процесу за ОП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

ГЕР рекомендує залучати до обговорення ОП і здобувачів, і випускників ОП, проводити обговорення питань щодо удосконалення ОП щороку. ГЕР рекомендує ЗВО документально підтвердити залучення роботодавців до внутрішнього забезпечення якості ОП; протоколювати такі зустрічі, інформацію про такі зустрічі розміщувати на офіційних сайтах кафедри, факультету. ГЕР рекомендує ЗВО усунути розбіжності між декларованими закладом підходами і практикою реагування на потребу в оновленні ОП, її удосконаленні. ГЕР рекомендує усунути впродовж наступного навчального року відхилення від пп. 2.11 Положення про систему забезпечення Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в частині дії 4 відповідності робочої програми вимогам ОП (частина завантажених до ІС робочих програм ОК, що пройшли схвалення та затвердження відповідними ланками, містять невідповідності ПРН та компетентностей до акредитованої ОП).

Критерій 9. Прозорість та публічність

ГЕР рекомендує ЗВО усунути розбіжності та неточності: 1) у відомостях СО (с. 4) зазначено хибну адресу кафедри історії світового українства - <http://ethnic-studies.knu.ua/>. Насправді це електронна адреса кафедри етнології та краєзнавства; 2) на сайті кафедри історії світового українства (електронна адреса: <http://www.history.univ.kiev.ua/educational-programs/ukrainians-in-world/>) міститься інформація про те, що "крім англійської, надається право на вибір вивчення ще однієї іноземної мови (німецька, польська)". Натомість у відомостях СО (с. 4) йдеться про "вивчення другої іноземної мови (іспанської, німецької)"; 3) існують 2 електронні сторінки кафедри, на яких розміщено різну інформацію: <https://sites.google.com/view/svitoveukrayinstvo/%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0> і <http://www.history.univ.kiev.ua/educational-programs/ukrainians-in-world/>

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

СМИНТИНА ОЛЕНА ВАЛЕНТИНІВНА